

znano. In tu je ono, v čemer grešimo. Istotako je že v tem tudi drugi naš greh. Javno sledi namreč, da smo nepravilni, da se lovimo po temi in se zaganjamo iz kota v kot. Učinek tega lovljenja pa so — slepe miši, torej nikak, in pa solze, kot je n. pr. oni članek, ki mi je ravno popolnoma potrdil zgornje mnenje. Spominjam se samo še, da so se ustanovljala društva in listi in podobno za pobijanje pijančevanja, da se vedno in vedno kdo izpodtakne ob plesu v časopisih in govorih, torej ob napakah naše mladine ravno. A sad vsega tega je malenkost. V zadnji števec „Časa“ je priobčil g. Srebrnič naravnost porazno statistiko o pitju alkoholnih pijač med Slovenci. In to po tolikih letih drugačnega in uspehe obetajočega dela, ne pa kot so podobni članki, za plačilo vsem, ki so marsikatero prosto uro žrtvovali prepotrebnemu delu.

In še nekaj me je užalostilo v onem članku. Ravnotako v prvem poglavju piše g. Branimirov, da je hitro zapustil vasi, ki ga niso zadovoljile in da ga je bilo sram stati med onimi, ki „prazapprav“ ne zaslužijo imenovati se „naši“. Človek božji, kdo pa zasluži več nege in skrbstva? Bolnik na postelji ali hrust v gor? In komu je človeštvo več dolžno? Ali ni morda istotako vsak narod, na kateremkoli koncu našega planeta, dolžan skrbeti najbolj in v prvi vrsti za slabe svoje sinove? Ne bojte se, zdrav si bo že znal tudi sam pomagati, dajte mu direktivo in sledi ji bo; bolnika je treba podpirati in delati z njim kot z otrokom, da se prebere, ne pa bežati od njega in ga pustiti, da umre v občestnem jarku. Dovoljen bi pač bil tak luksuz, če bi bilo bolnikov le malo in bi šlo zdravje svojo mirno pot mimo njih, v zmagoslavnem pohodu, polnem vriska in petja. Gotov sem, da bi se oni bolni sami z jarka pobrali in stopali zajedno za zdravjem. Tam bi potem govorili o armadi zdravih, a tu nam gre za armado bolnih, ki je, žal, danes (in ravno danes!) večja od one zdravih, ki jadrno hiti po bregu navzdol in povleče na svoji poti vsak dan novo zdravo žrtev s seboj, da se vsak hip manjša moč dela, vztrajnost in zdravja. In kaj je naša sveta dolžnost, dolžnost vseh spoznavnih in treznih? — Ne stati ob strani in vpitii farizejsko: „Gorje vam, večno pogubljeni“, ampak med nje se zariti in razstreliti njih duše — to je naša dolžnost. Ne samo reči: „Ne bodite slepi“ — ampak vdariti jih z močjo med oči, da se morda opotečejo. To je naše delo. Potem se bodo zbudili in hiteli, da dobe tudi ono, kar so zamudili.

In še z druge strani si hočem ogledati tisto lepo, aplavza vredno Branimirovo misel. Dandanes je namreč res, da beži marsikdo tako kot je bežal Branimirov. In kdo je, ki beži? — Naša inteligenca! Našim podeželskim izobražencem je namreč vsak tak pojav ali „komunizem“ ali „pavronska surovost“ ali „barabstvo“ itd. Seveda, gospodje in v podobnih slučajih „veseli“, „v rožcah“, kvečjemu „vinjeni“. Naš kmet ali delavec pa sta takoj „pijana kot krava“, „nabita kot kanon“ in podobno. Ne rečem: vsi. Ali da je to večina, je znano. Videli sem n. pr. hvalevreden čin nekega kaplana, ki je pobral pijanega reveža pred gostilno, ga spravil lepo domov in še marsikaj poskrbel zanj. Drugi dan je prišel še celo vprašati, če ni morda bolan. Pa se je dobro izkazalo: moža je bilo sram, vprašal je malo svojo vest in nismem ga videl več takega. Povedati pa moram, da je veljal tisti kaplan v obeh ostalih izobražencev v kraju za vga-bunda, neumneža, ki se s „pijanci“ ukvarja. — Mislite da napravi dober vtis na ljudi, če se učiteljstvo in druga „pur-garija“ spravi lepega dne kam v kak kraj izven mesta in se tam v družbi gosti in opaja? Vem, da je vse to prav nedolžno, toda... dober zgled ni! Torej, gospodje, ne plakati pod križem, ki smo si ga sami postavili. Ne pridigati, ker zato so priznice v cerkvi. Poglobitve in spoznanja se nam hoče, da priležemo enkrat vsaj iz teme, v kateri se sučemo.

In prav je povedal g. Branimirov, da je treba rodovitnih tal, če hočemo da setev dobro uspeva. Le čudno se mi zdi, da je pa ravno v istem članku rekel, da bo gotovo komu koristil. Nikomur ni nemo-goče da bi komu. Članek je bil vendar pisan ravno za one skvarjence in le, če bi njim koristil, bi bil koristen. Oni ravno pa so tisti, ki nimajo rodovitnega zemlja, da bi uspevalo, nikar plesnivega. Torej...? Res pa je, da so oni, ki bi hoteli pomagati našim skvarjenim, najbrže že presli dobo podobnih mnenj in odkritij ter se skušajo udejstvovati v globljih poljih. Kaj bi tisto, opisovati razmere! Najti njih vzroke, videti njih posledice, iskati pomoči in raz-ganjanji teno, to naj bi bil namen takih člankov. Zraven tega ne vidim kaj skvar-jenosti samo v pijančevanju in plesu, kot baš g. Branimirov, jedro, iz katerega izvi-rata tudi ti dve, je čisto drugje: naša mla-dina (kmetski, delavski in oni, ki se izo-brazuje) manjka izobrazbe, zlasti socialne in vplogleda v življenje, zato ji manjka idealov, ker nima teh se je v svoji duševni nezaposlenosti prepustila strastem in uživanju. In da ji manjka prvega, ni kriva ona sama, krive so razmere. Da pa se razmeram ni vzel njih moči in vpliva, so krivi oni, ki se, kot sem rekel, s svojim delom niso znali prilagoditi razmeram, ampak so jih one premagale. Tudi jim je nedostajalo volje, pa če je ta bila, ni bilo moči. Drugič so krive grozne družinske razmere. Vsa razuzdanost naših dni se je ravno rodila v krizi družine in ne obratno, kot trdi Branimirov. Če bi bili mi krizo družine preživeli mirno in ji mogli posve-titi mnogo več pažnje in naših moči, vse bi šlo mirno. A predstavljajte si situacijo: če je sreča v hiši, delata n. pr. oče in sin. Oče je pijanec, iz kakih vzrokov pustimo za sedaj, najstarejši sin istotako in tudi

ame biti, ker je „sam svoj“ in „zaslužil“. V hiši je še mati, ki misli, da mora biti tako in brat in sestra. Brat obiskuje šola, sestra pomaga doma ali se uči šivanja. In sedaj: na brata skuša vplivati šola — tej pa je oče s svojimi „mislimi“ zbil vso veljavo; včasih je najmlajši lačen, včasih tepen, in želi si, da bi bil sam svoj kot njegov brat in da bi zaslužil. Da je oče-tovo vedenje slabo, mu ne zna povedati nihče, učitelju ne veruje, ker ga sovraži. Njegove želje do samostojnosti so torej le želja po onem, kar ima in dela brat, ne da bi ga kdo svaril, torej tudi pijan bo lahko, če ga bo volja in vso noč plesal. Ali ni res? — In armada bolnih ima no-vega člana. Tako je torej in nič drugače! Le očetova dva enakovredna sinova.

G. Branimirov je povedal v svojem članku: „Mladina, te so tvoje napake“. Jaz pravim, te in take so napake ne samo mladine, pač pa nas vseh. In če bi se nam posrečilo odpraviti te napake, bi pokazali s tem že tudi na naloge mladine. S tem pa, da smo spoznali, kakšne so naše na-pake, je v tesni zvezi vprašanje: „Zakaj so take in s čim bi se jim odpomo-glo?“ Namenil sem se, odgovoriti v kratkem na to vprašanje, za sedaj pa si ogledimo le še eno: „Kdo naj bi vršil naloge voditelja takega gibanja in kdo jo že vrši?“ ni težek odgovor na prvi del tega vprašanja in jasen je: Edino oni, ki se zaveda zgublje-nosti in brezpomembnosti tolikih mladih dni, edino oni, ki ve jasno, da mora žrtvo-vati vse, kar zmore v tem oziru na korist drugih. In to so treznomislec in živeči mladeniči po vaseh in trgih, ki lahko vpliva-jo s svojo izvežbanostjo, če že ne na skvarjence, vsaj na one, ki so v nevarnosti. Fantje, vsi tisti, ki veste kako je, zasta-vite svoje moči, pritisnite zavoro voza, ki

drvi po strmini v pogubo, ker čas je. In videli boste, da bo naše vztrajno in smo-treno delo zaleglo več od solz in pridig. Istotako naj vam, g. učitelji, duhovniki itd., služi v zgled prej omenjeni kaplan. Nič ne boste zgubili v očeh ljudi, vaši sta-novniki in razredni tovariši pa naj vas ob-sojajo, če hočejo, dobri in zavedni vas ne bodo!

Še nekdo je, ki bi se moral ravno na tem polju, tako potrebnem dela in delav-cem in semena, pokazati. To so naši di-jaki. — Spominjam se, da je lani nekdo na srednješolskem kongresu omenil tudi to in je poudarjal: „Tovariši, sinovi ste delavca in kmeta, delajte tudi zanj in za njegovo povzdigo“.

Srednješolec je povedal edino pametno in lepo je, da je povedal edino tako skromno in brez fraze. Brez drugega vem, da je tudi vedel, kaj je povedal in da je živel temu primerno. Pa so redki taki, ker tudi naše dijaštvo je potrebno morda še več naukov. — S tem odgovorjam na dru-gi del vprašanja. Sicer pa bi bila tudi o tem potrebna še marsikatera beseda in polemika.

Rad bi, da povem h koncu, da bi se za ta vprašanja zanimali širši krogi. Upam, da nam cenj. uredništvo „Edinosti“ ne bo odreklo kotička v četrtkovni in nedeljski številki, saj bi se s pridom dal za to upo-rabiti prostor, objubljen svojočasno za „Dijaški vestnik“. Tudi sem bil vesel, da se je vsaj eden „skorajžil“ in mislim, da bo istotak okorajzen ostal, g. Branimirov namreč. Naj bo naše geslo: „Čistimo na-zore in se pripravljamo“. Saj je toliko vprašanih, ki čakajo odgovora in ki so raz-tresena širom naše dežele, v malenkostih morda, pa vendar zanimiva in nujna. Spo-sobna mladina: „Na nogel!“

odseka. Udeležitev vseh članov obvezna. Toč-nost!! — Tajnik.

Zenski in Mazaen odsek M. D. P. Sv. Jakob. Danes ob 20. točno, sestanek. Radi važnosti istega naj nobena ne manjka. — Načelnica.

Akad. fer. društvo „Balkan“. Danes ob 20.30 se vrši redni sestanek s predavanjem. Točnost!! — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Umobolna starica skočila v vodnjak. Vdovo Terezijo Pahor, staro 60 let, stanujočo v Ro-colu in Monte št. 1149, je začela najhujša ne-sreča, ki more zadeti človeško bitje: reva se je že pred par leti omračil um. Ker je bila starica kljub blaznosti zelo mirna, je niso hoteli do-maći oddati v norišnico, morali so jo pa skrbno nadzorovati, da se ji ne pripeti kaj hudega, kajti reva je opetovano skušala skočiti v vod-njak na dvorišču. Včeraj zjutraj je ostala Pahor-jeva kratak čas brez nadzorstva. Izrabila je to priliko, da je izvršila svojo blazno nakano. Šla je k vodnjaku, se vzela čez ograjo ter skočila v vodo. K sreči so nekateri izmed do-mačih, ki so se mudili na vrtu, zapazili njen obupni čin. Prihiti so k vodnjaku ter vrgli starki vrv, katere se je potapljajoča v smrtnem strahu oprijela z vso svojo močjo. S precejšnjim naporom so jo navzočni končno izvlekli iz vodnjaka. Ko se je to godilo, je prihitel na lice mesta duhovnik, ki ga je neka sosedka poklica-la, da bi dal starici poslednjo odvezo. Toda dušni pastir je prišel zaman, kajti Pahorjeva je bila še živa in zdrava; le vode se je pošte-no napila in vsled mrzle kopeli se je najbrž tudi nekoliko prehladila.

Na lice mesta poklicani zdravnik ji je podal potrebno pomoč, nato jo je prepustil domači oskrbi.

Grozna nesreča v vojašnici na Montebellu. — Granata razmesarila enega vojaka, drugega pa nevarno ranila. Včeraj popoldne se je pripe-tila v vojašnici na Montebellu strašna nesreča, ki je uničila življenje mladega vojaka, drugega pa spravila v smrtno nevarnost.

Bilo je okoli 11. ure, ko je v kovačnici vojaškega avtomobilskega oddelka, ki se nahaja tik vojašnice, zadonel strašen pok. Sipe so popakale in skozi okna kovačnice je švignil oblak prahu in dima; v zraku so zabrenčali kosi ometa, kamenje in vsakovrstni drobič. Vo-jaki na dvorišču, ki so ravno zavijali kosilo, so prestrašeni planili pokonci; drugi so rado-vedno prihiti iz vojašnice, gledat kaj se je zgodilo. Končno so nekateri stopili v kovačni-co. V notranjosti je vsled eksplozije vladal ne-popisen nered; med razmetanimi orodjem in raznimi polomljenimi predmeti sta ležala v lastni krvi dva vojaka: 21-letni Bruno Bertoc-chi, rodom iz Bologne, in 21-letni Alfonz Pam-pani, iz mesta Arezzo, oba dodeljena avtomobilskemu oddelku. Bertocchi ni kazal nikakega znaka življenja; bil je strašno razmesarjen. Pampani je bil tudi hudo razmesarjen, a je še živel. Častniki, ki so prihili na mesto nesre-če, so dali ranjenca nemudoma prepeljati v vo-jasko bolnišnico. Istotako je bila obveščena o nesreči rešilna postaja. Par minut potem je dospel zdravnik, ki pa je takoj uvidel, da je za Bertochija vsaka človeška pomoč zaman; nesrečni mladenič je bil mrtev.

Popoldne se je podala na lice mesta vojaška komisija, ki je skušala ugotoviti vzroke grozne nesreče. Kakor so izjavili nekateri tovariši Bertocchi, je imel ta par minut pred nesrečo v roki granato kalibra 75 mm, s katero je šel v kovačnico, kjer si je nameraval pripraviti kosilo; hotel si je namreč skuhati fižola v stroju (na tleh so namreč člani komisije našli raztresene ostanke te jedi). Ni bilo mogoče dognati, ali je mladenič pri tem poslu položil granato na ognjišče, kjer se je blizu ognja ugre-la in vnela, ali pa mu je po nesreči zdrknila iz rok na tla ter vsled tega eksplodirala. Tudi Pampani, ki se je v času nesreče nahajal v ko-vačnici, ni mogel dati v tem oziru nikakih po-jasnili. Njegovo stanje je nevarno, vendar je upanje, da bo okrevalec.

Poskusen samomor. Sinoči okoli 22. ure so mimojdoci ljudje našli v ulici Fabio Severo, kraj ceste, na tleh mladeniča, ki je bil ranjen v prsa; poleg njega je ležal samokres. Nekdo izmed navzočih je usta-vil neki javni avtomobil, s katerim je bil ranjenec prepeljan v mestno bolnišnico. Tam se je izkazal za 19-letnega Jurija Feltrin, stanujočega v ulici Tesa št. 24. Zdravnik, ki ga je preiskal, je dognal, da ima mladenič dolgo prasko na desni strani prs, povzročeno od kroglice iz revolverja. Feltrin je izjavil, da si je hotel vzeti življe-nje, a ni hotel povedati zakaj. Sprejeli so ga v kirurški oddelk. Okrevalec bo v 10 dneh.

Nezgodna pri delu. V mehanični delavnici, ki se nahaja v ulici Manzoni št. 6, se je včeraj popoldne razletel brusni kamen, na katerem je 18-letni mehanik Karel Fumis, stanujoč v ulici Piccolomini št. 6, brusil neko orodje. Kos kamena je priletel mla-denčcu s tako silo v čelo, da mu je pre-tresel možgane. Ponesrečenec je dobil prvo pomoč v mestni bolnišnici, kjer je moral tudi ostati.

Vesti z Goriškega

Od 1. junija t. l. nadalje posluje v Gorici poseben odsek uredništva in upravnštva „Edinosti“ za Goriško, ki ima svoje pro-ste v hiši „Goriške ljudske posojilnice“, v Via Carducci št. 7. I. Tam se sprejemajo vsakega dne med uradnimi urami od 10. do 12. predpoldne stranke, ki želijo bodisi ustmeno ali pisмено predati vesti za naš list. Istotako se tam sprejemajo naročnina in vsake vrste oglasi za naš list. Vesti in oglasi, oddani do 12. predpoldne, se obja-vijo v naslednji številki „Edinosti“.

„Goriška Straža“ konfiscirana. S pre-fektovim odlokom z dne 29. t. m. je bila konfiscirana ponedeljova „Goriška Straža“. Zgodilo se je to radi uvodnika, naper-jenega proti omejitvi zemljiške lastnine, ker da vzbuja v prebivalstvu „neopravi-čeno razburjenje in daja povod k kalitvi javnega reda“.

Potovanje odv. Caprare v Rim. V ne-deljo zvečer je odpotoval politični tajnik goriškega fasja v Rim, da tamkaj uredi važna Gorice in Goriške padevajoča se gospodarska vprašanja, predvsem pa večno odkrito vprašanje vojne odškodnine. V poslednjem času je namreč hipotetični zavod ustavil vsako nadaljno izplačeva-nje že dovoljenih predujmov na vojno od-škodnino, ker je došlo med zavodom in

zastopnikom zveznega zavoda do navskri-žij pri tolmačenju neke lanske odredbe finančnega ministra, vsled česar so ipo-tetnemu zavodu primanjali za izplače-vanje potrebni krediti. Iz tega razloga je na Goriškem naenkrat obitalo skoraj vse vzpostavitevno delo, kar je spravilo v veliko padrego tako vojne poškodovance kot stavbene podjetnike.

Ljubezen dveh bratov. V terek popold-ne je došlo v družini Glešić v Vitovljah do ostrega spora med starejšim bratom Filipom in med njegovim mlajšim bratom Ivanom. Povod sporu so dale nesrečne družinske razmere, ki vladajo v marsikaki kmečki hiši na Goriškem. Ze je izgledalo, da sta se brata po posredovanju matere popolnoma pomirila, ko je nenadoma starejši brat Filip izvelkel revolver in od-dal dva strela v mlajšega brata. Poslednji se je še pravočasno vrغل na tla, tako da sta na srečo strela šla mimo cilja.

Sv. Lucija: (Učiteljski socialni tečaj). Prete-kli leden od 21—27 se je vršil pri Sv. Luciji socialni tečaj slovenskega učiteljstva. Udele-žilo se ga je kakih 130 učiteljev in učiteljic iz vseh delov Jul. Krajine, in tudi Istra je bila dobro zastopana. Vsak dan sta bili po dva predavanja, eno predpoldne, drugo popoldne. Snov predavanj je bila po večini pedagoškega značaja, škoda, da so ravno najlepša napove-dana predavanja odpadla, ker so predavatelji od-povedali. Zadnji dan socialnega tečaja sta tvorili dve zanimivi italijanski predavanja. In sicer nam je govoril g. Mario Nordio urednik tržaškega Piccola o časnikarstvu, o njega zgo-dovini, razvoju in najmodernejšem ustroju. Drugo predavanje je držal univerzitetni profesor g. Pasini o Pascoliju. Vsi smo z zanimanjem poslušali ti dve italijanski predavanja, ker sta nam nudili res mnogo duševnega užitka.

Akad. fer. društvo „Adria“ vabi vse člane, g. g. starešine in prijatelje društva, da se ude-leže obč. zboru, ki se bo vršil v nedeljo dne 3. avgusta 1924. ob 10 h dopolne v društvenih prostorih Via S. Giovanni 7.

Dnevni red: 1. Nagovor predsednika, 2. Čita-nje zapisnika zadnjega obč. zboru, 3. poročila odbornikov (tajnika, blagajnika, knjižničarja in načelnika P. Z., 4. poročilo revizorjev, 5. volitve novega odbora, 6. slučajnosti.

Končno pozivamo vse tve. abituriente, da pristopijo k društvu ter se udeležijo obč. zboru. — Odbor.

Koncert v Tolminu. V nedeljo dne 27. t. m. je priredil del učiteljskega pevskega zbor. pod vodstvom g. Srečka Kumar koncert v Modri-janovih dvorani. Sicer bi se moral vršiti kon-cert na prostem, toda ravno tik pred pričet-kom koncerta je začel nalezivati dež, tako, da se je moral vršiti pri Modrijanu. Udeležba je bila naravnost ogromna, nad vsako pričako-vanje. Dvorana do zadnjega prostorka natla-čena, mnogi so morali ostati pred dvorano v veži, mnogi so odšli, ker niso dobili prostora. Res škoda, da se ni mogel vršiti koncert na prostem.

Učiteljski pevski zbor je rešil svojo nalogo nad vse častno. G. pevovodja kakor tudi vsi zbor sta se potrudila, da sta nam podali čim največ mogoče umetniškega užitka. Med so-listi, ki so nastopili so bili gđna Cokova, g. Bratuž Josip in g. Marijo Bratuž, ki so s svojimi priljubljenimi glasovi omamili dušo poslu-salcev. V podrobnosti se ne moremo spuščati, rečemo pa, takega petja v Tolminu še nismo slišali. Občinstvo se kar ni moglo ločiti od pevcev. Bil je navzoč tudi gospod Šimenc, ki pa ni mogel zapeti nicesar; ker je bil preveč utrujen od koncerta, ki ga je imel prejšnji večer v Idriji.

Tega dneva ne bomo tako hitro pozabili, zlasti še, ker ste pretekli že dve leti, odkar nismo slišali nobenega koncerta.

Draga. Znimivost V ponedeljek 28. ju-lija ob 8. uri zjutraj je našel Jožef Višnjevec iz vasi Mihele 6 ručec balonček z napisom Oeher Penn. Na balonček je bila navezana karta z naslovom: „Oeher Penn“ Aachen, Markt 2—4, na drugi strani je tiskano v nem-skem, flamskem in francoskem jeziku to-le: Dieser Luftballon wurde mit noch mehreren anderen Ballons aufgelassen beim Gartenfest der Gesellschaft Oeher Penn in Aachen am 27. Juli 1924. — Der Finder wird freudlichst gebeten, diese Karte (frankiert) sofort in den nächsten Postbriefkasten zu werfen unter deutlicher Angabe seiner genauen Adresse und des Ortes (Post oder Bahnstation) und die Zeit wo und wann der Ballon gefunden wurde. — Unter den Findern, deren Karten bis 3. August 1924 bei uns eingegangen sind, werden 11 Ehrengeschenke verlost. — Der Vorstand der Oeher Penn.

Balonček in karta nosita številko 59. Karto je najdilec takoj odpisal — balonček pa si radovedneži lahko ogledajo.

Ker moramo računati, da je bil balonček iz-pušen v nedeljo popoldne 27. 7., najden v ponedeljek zjutraj ob 8. uri 28. 7., ter je gotovo nekaj ur že ležal — je moral dajavo 800 km značne črte preleteti v 12 urah. Se bolj čudno je to, da je balonček kljub burji, ki je pihala po noči, priletel od severozahoda — Aachen leži namreč ob belgijski meji v renski pokrajini — a burja pihala proti jugozahodu.

Cerkno. Na dan sv. Ane, ki je praznik naše farne patrone, smo praznovali letos obenem srebrno sveto mašo našega č. gospoda dekana Kunšica. Prisrčnost cele svečanosti ob proslavi njegovega jubileja je pokazala, kako priljubljen nam je in kako radi ga imamo. Zelimu mu še mnogo let v naši sredi. Posebno slovesno se je pella sv. maša. Domači pevski zbor in orkester sta nas zares iznenadila s svojim brezhibnim umetniškim izvajanjem. Vsi smo bili naravnost zadivljeni od pre-krasnega petja in godbe. Mogočno in sve-čano je donela po cerkvi sveta pesem. Pozabil si za hip, da si v pustem in za-spanem Cerknem. Tujec, ki bi prišel ta dan k masi, bi začuden vprašal, kako more ena vas zbrati toliko talentov. Domačin, ki razmere pozna, pa bi mu mogel hitro pojasniti, da so Cerkljani iz-redno talentirani ljudje in da bi lahko tudi drugače, ne samo ob takih prilikah, poka-zali še mnogo več kakor pokažejo, ako bi, posebno s filistrskim pohajanjem po go-stilnah, manj zapravljali svojih bogatih zmognosti. Naš pevski zbor in orkester sta to pot zopet pokazala, kaj zmore s talentom združeno pridnostjo in večša voditeljska roka. Oficiijelna in neoficiijelna oblast nam sicer ne pozabljajo vedno in vedno metati polena pod noge in zatirati najpodelnejših kulturnih prireditev, ven-dar pa je tudi med nami samimi še vse

DNEVNE VESTI

Silke iz življenja našega naroda v Istri

Prejšnje nedelje so imeli v Slunu zabavo in komedijo. Prvo so priredili, oziroma hoteli prirediti učitelji, drugo pa sta priredila občinski komisar dr. Capreta in neki občinski dele-gat. Onega dne se je imela vršiti šolska veseli-ca, z dovoljenjem občinskega komisarja! V šoli je bilo že vse pripravljeno in veselica se je imela začeti. Kar se je pojavil na vratih pi-monoša s pismom, s katerim isti občinski ko-misar — prepoveduje veselico z grožnjo tež-kih posledic! Seveda je ta vest zadela zbrano občinstvo kakor strela iz vedra. Eden učitel-jev je hitel na kolodvor v Rakinovcu, da bi se telegrafski razgovoril z nadzorniki in Kopru in s podprefektom glede vzroka iznenadne za-brane. Na žalost pa onega dne telefon — ni funkcioniral. Učitelj se je vrnil v Slun poln grenkih čustev. Tedaj pa sta se pojavila na vratih njegovega stanovanja dva orožnika, ki sta — dovolila veselico, če jo dovoli tudi gos-pod delegat, ki je na to pred prihiti — do-volil šolsko veselico in ki se je tudi vršila. Med igro „Ne kliči vraga“ pa se je pojavil orožniški brigadir, ki je zapovedal učitelju, naj takoj — zaustavi prireditel! Zopet grom iz vedrega. Občinstvo je molče in žalostno zapu-ščalo dvorano. G. brigadir je zoplenil nabrano vstopnino ter jo odnesel v Buzet. Zanimivo in značilno pa je dejstvo, da so zabranili šolsko zabavo, ki jo je oblast naložila in priporočila. Saj je bilo na programu tudi nekaj italijanskih točk in je sodelovalo tudi italijansko učitelj-stvo. Vzrok? Ker je dan poprej nasprotoval v Buzetu oni občinski delegat — naš odpadnik — ker učitelj — ni pri njem naročil večerje! Tako se izvestni ljudje brezobrazno igrajo z našim ljudstvom.

Občinski zastop v Kanfanaru je imel nedav-no svojo sejo. Razpravljali so o novih občinskih davkih in dokladah. Znani občinski taj-nik Cossara (nekdaj Košara) je predlagal, naj se ti davki in doklade povečajo. Občinski zastopniki pa niso hoteli nič čuti o tem. Na-glašali so, da je ljudstvo tako siromašno, da ga absolutno ne smejo še bolj obremenjati. Nastal je velik hrup, padala so žaljenja in grožnje. Tajnik jih je pozival na disciplino v imenu — fašja! Čeprav so skoro vsi občinski zastopniki našega rodu, so se pokorili doslej velemožne-mu gospodu tajniku. To pot pa so se uprli in so začeli odpirati oči. Tajnik je dal svoj pred-log na glasovanje. Razen četvorice so vsi gla-sovali proti njemu. Ta „upora“ ne ostane brez posledice. Širilo se glasovi, da namerava večina občinskih zastopnikov podati demisijsko. Posle-dica bo najbrže, da Kanfanar dobi zopet komi-sarja, zato ker so imeli občinski zastopniki usmiljenje s siromaštvom ljudstva.

Dirka za kupo lista „Edinost“ dne 3. avgusta 1924.

Sportno društvo „Adria“ priredi v nedeljo 3. avgusta t. l. cestno dirko na progi: Gornja Greta, (zbiralnice Barkovlje pri romani hiši), Kontovelj, Prosek, Gabrovica, Salež, Samotora, Šempolaj, Gorjanska, Komen, Kobiljavla, Štanjel, Kopriva, Duvljuje, Tomaj, Križ, Šmarje, Sežana, Divača, Lokev, Bazovica, Klič, Lovce, Boschetto, cilj pri cerkvi pri Sv. Ivanu. Km. 75.

Dirkalo se bo za kupo lista „Edinost“ v Trstu, katero dobi ono slovensko sportno društvo ali krožek v Juljski Krajini, ki bo do-seglo med prvodoslimi 10 dirkači najvišje šte-tilo točk, pri dveh zaporednih dirkah v dveh letih na isti progi.

1. Dirka je otvorenja za vse kolesarje slo-vanske narodnosti, ki so člani slovenskih sportnih društev ali krožkov in prosvetnih društev, ki gojijo sport.

2. Maksimalni čas je določen 20 minut po prvodoslim.

3. Nagrade za posamezne dirkače so: I. Zlato stilografsko držalo in pero. II. Srebrna pisalna oprema, III. Srebrna ura. IV. Namizna ura s kipom, dar gosp. Alojzija Povha urarja in zlatarja piazza Garibaldi 5. V. Srebrna doza za cigarete. VI. Ustnik iz ambre z zlatim obrob-kom. VII. Pisalna oprema, dar knjižarice J. Što-ka, Via Milano 37. 8. Prvodoslimu članu sport-nega društva „Adria“ podarjajo harenastice krasen svilen trak. — 9. Vsako eventualno darilo privatnikov za posamezne dirkače se objavi pravočasno.

4. V slučaju da je manj kot 14 dirkačev, se prvo darilo odtegne in stopi drugo na prvo mesto, druga darila ostanejo.

5. Prijave dirki naj se naslovijo na društve-

nega predsednika A. Podbršček. Trst Via Tor-re bianca 39-1, do dvanajst zvečer do 7. ure.

6. Prijava mora obsegati ime in priimek dir-kača, kakor tudi ime društva ali krožka, v ka-terem je včlanjen.

7. Vpisnina k dirki je 3 Lire.

8. Na prijave brez plačane vpisnine se ne bo oziralo.

9. Vodstvo dirke si pridržuje pravico tudi po preteklemu roku sprejeti nadaljnje prijave; isto-tako sme zavrniti prijave dole pravočasno, ako je to potrebno, ne da bi navedlo vzroka.

10. Ako se spozna tudi po poteku dirke, da je kdo še vedno član tujega sportnega društva, izgubi pravico do darila.

11. Vpisnina se vrne le v slučaju, da bi bila dirka prepovedana.

12. Kolo dirkača mora biti opremljeno z zanesljivo zavoro.

13. Premenjava kolesa ni dovoljena.

14. Dirkač vozi z ozirom na policijski red na lastno odgovornost.

15. Prepovedana je vsaka akenacija s pomoč-jo motorjev, v to poklicanih kolesarjev, ali drugih transportnih pripomočkov, kakor tudi krajanje cest.

16. Cestna kontrola bo v bližini postaje v Štanjelu, kjer se mora vsak dirkač podpisati, v Lokvi pa oddati nadzorniku dirke kontrolni listek.

17. Eventualne pritožbe dirkačev morajo biti izročene juri, vsaj pol ure po končani dir-ki, pismenim potom z vlogo 5 hr, katere se vrne, ako je komisija našla pritožbo za upra-vičeno.

18. Vsi dirkači morajo biti pol ure pred za-četkom dirke pri startu, kjer dobijo številko s pologo 1.— lire.

19. Tekoča številka pri vpisovanju služi tudi kot tekoča številka pri dirki.

20. Darila se bodo razdelila na dan dirke pri veselici na vrtu Narodnega doma pri Sv. Ivanu.

21. Pri enakočasnem dohodu dirkačev na cilj (deet-heat) odloči žreb.

22. Vodstvo dirke si pridržuje pravico even-tuelno spremeniti ta pravila. — Odbor S. D. A.

† Dr. Josip Lavrenčič. V terek je v ljubljanskem Leončiču nenadoma umrl na zastruplje-nju krvi, združenim s pljučnico, g. dr. Josip Lavrenčič, sin g. Josipa Lavrenčiča, bivšega našega državnega poslanca. Pokojniku je bilo jedva 40 let. Bil je blaginjak društva „Prav-nik“, član načelnstva „Tiakovne zadruge“, in predsednik „Delniške tiskarne“ ter se je prid-no uveljavljal tudi na političnem polju.

Fotografije za potne liste. Takajšnje mestno županstvo naznanja, da morajo biti slike, ki se prilagaja k prošnjam za potne liste za v ino-zemstvo, take, da se brez težkoče po njih la-hko spozna oseba. To se pravi, da se morajo dati prizadeti slikati gologlavi in naravnost v obraz.

Koncert pri Sv. Justu. Jutri v petek ob 20.30 se bo vršil v stolni cerkvi sv. Justa kon-cert na orgle. Na orgle bo sviral g. Paolo Dalla Porta, a med drugimi sodelovalci naj omenimo gđ. Miriam Zajo (sopran) in g. Hek-tor Sigon (violoncello). Program je umetniški izbran in mnogosteven. Koncert

4. Gospod Mihael Vanstone nima nobene sorodnice pri sebi, pač pa je tu hišna upraviteljica, ki vodi hišo od smrti njegove žene in ki ima velik upliv na očeta in sina. Ona je Švicarka, starikava in vdova. Imenuje se gospa Lecount.

Danes se pritožujejo člani bol. blagajne iz pivovarne v Senožečah, in rudokopa v Vremah, ter povprašujejo, zakaj plačujejo redno predpisane prispevke? Novoimenovani zdravnik računa za pot v Vreme in Senožeče malo pod 200 lir, medtem ko je prejšnji zdravnik računal pot poleg eventualne ordinacije le 20.

Odpusčen je bil več uradnik iz službe bol. blagajne, ter sprejet popolnoma nevesel praktikant in bol. blagajna je morala poleg izgube uporabnega uradnika, plačati tudi veliko odpravnino.

Napisali smo te pripombe brez pretiravanja in brez vsake politike. Edina skrb, ki nas je naglala do tega, je skrb za ohranitev in bodočnost naše ustanove. Ta skrb nam tudi narekuje, da moramo prositi kompetentna višja oblastva, naj uvedejo nemudoma tozadevno preiskavo ter vzpostavijo v bolniški blagajni zopet red. Tudi naše poslance prosimo, naj se zavzamejo za to zadevo.

SPORT

Nogometna tekma M. D. P. — Opčine proti S. K. «Nanos», Vipava (5:1).

Razveseljujo dejstvo je vsekakor, da se vrstijo sportne prireditve v lepem redu ena za drugo. To je dokaz, da se je sport dobro ukoreninil med našo mladino. Nogometna tekma, ki se je doigrala v nedeljo v Vipavi, nam je pa tudi pokazala, da je našo razumevanje do sporta svojo pot tudi med širše plasti ljudstva, kar vsekakor spodbuja prizadevanja naših sportnih ustanov za čim večjo udomačitev telesne vzgoje med narodom.

Igrišče S. K. «Nanos» leži na prostorni planjavi tik trga in je jako dobro, kar je tudi omogočilo, da sta obe društvi lahko neovirano pokazali svojo izurjenost in spretnost, kar nista mogla lansko leto napraviti, ker je bilo igrišče v Lipi skrajno neuporabno.

Ze pred začetkom tekme se je zbralo na igrišču veliko število ljudi iz Vipave, bližnjih krajev in pa res veliko število Opencev, ki so prihiteli v Vipavo, da si ogledajo zanimivo igro med svojim domačim društvom in Vipavo. Posebnost pred začetkom tekme je tvorila vaja ženske «hazene» z Opčin, ki je vzbudila precejšnjo pozornost pri zbranem občinstvu.

Ceti M. D. P. — Opčine in S. K. «Nanos» zavzameta točno ob 16 svoja mesta na igrišču in sicer igra M. D. P. — Opčine proti precej ostrejšemu vetru. Kapetana vrst si izmenjata običajni šopek cvetlic, sodnik da znamenje za pričetek igre, ki se po zaslugi napadalne vrste Opencev zanese na «Nanosov» prostor. Ob 16.4' se reši «Nanos» v korner, ki je pa za Opence brezuspešen. Nenaden napad Vipavcev pa prenese hipoma igro pred vrata «Prosvetašev» in beleži vipavska črta po zaslugi Perona prvi in edini gol.

Openci, ki jih je ta nenadni uspešni napad v prvem hipu presenetil, preidejo takoj v odločno vztrajno napadanje, ki jim prinese ob 16.12' prvi gol proti Nanosu. Od sedaj naprej napadajo Openci neprestano vratarja «Nanos». Ob 16.14' se rešijo Vipavci v korner, ob 4.20 se postavijo vsled napake «Nanosovega» vratarja vsi njih igralci v vrata, da ubranijo žogo (Frick) Polet žoge se odbije ob jako vrsto Vipavcev.

Posreči se sedaj «Nanosu» zanesti žogo v igrišče Prosvete kjer se more ubraniti poslednja proti kornerju, ki pa ostane za nasprotno črto brezuspešen. Openci, ki na jako dober način obvladujejo žogo, napravijo v lepem poletu skozi vrata ob 16.30 svoj drugi gol «Nanosu». Po ljuti borbi pred vrati vlega vipavskega vratarja se posreči M. D. P. napraviti čez deset minut od drugega tretji gol. Močno so se branili Vipavci, vseeno pa niso mogli preprečiti Opencem, da leti zabijejo 4. gol v njih vrata. Se kratak met v sredini igrišča, kjer je skušala napadalna vrsta S. K. «Nanos» prebiti obrambo M. D. P.; in sodnik zažvižga, prvemu polčasu, je konec.

Drugi polčas igranja, je karakteriziran, po silovitih napadih Opencev in res izvršni obrambi Vipavcev. Le trikrat se je posrečilo zadnjim zanesti žogo pred vrata M. D. P. ali vselej brezuspešno. Dolgotrajna borba prinese ob 17. ur Opencem peti in zadnji gol.

Na splošno rečeno: Vipavcem, ki razpolagajo z dobrimi individualnimi močmi, manjka predvsem skupne igre, in to se da doseči le z vztrajno in dolgo trenajo. Imajo izvršno obrambo, posebno pa res dobrega mladega vratarja. Napadalni črti pa manjka vaje v dihanju, kar jim onemogočuje vstrajne polete po igrišču.

M. D. P. — Opčine pa je postavila na igrišče dobro sestavljeno četo, ki ima v svoji napadni vrsti, dobre igralce, v svoji obrambi pa skrbne branitelje lastnih vrat.

Razveseljujo dejstvo pa je to: da je vladalo med obema društvoma res brasko razpoloženje, ki naj bi bilo po fizu delnejske tekme niti najmanj kaljeno. Služita naj za zgled vsem onim, ki se po morebitnem slabem izidu tekme ne morejo ubraniti nekemu gotovemu nasprotstvu.

Po tekmi je ponudilo S. K. «Nanos» igralcem M. D. P. — Opčine malo okrepilo in ste obe društvi v kar najlepši harmoniji prebili pri prepevanju naših pesmi lep večer.

Gospodarstvo.

Povojne gospodarske nerednosti

(Po grafičnih podatkih mednarodnega urada za delo).

Junija meseca 1920. je dobil mednarodni urad za delo ob priliki ženevskega zasedanja nalogo, da priredi anketo o povojni proizvodnji vseh držav. Tedaj je namreč — kakor je znano — paralizirala vso svetovno delavnost splošna kriza; zdela se je, da bežijo od dela ne samo vojskujoči se narodi, katere je izmogočala vojna, temveč tudi ostali, ki so prebili vojni čas v nevtralnem stanju. Svetovna proizvodnja bilanca se je nizala na vznemirljiv način. — Komaj se je pričela anketa, se je pojavil čuden preobrat. Konsumentov je začelo primanjkovati; kakor je bila majhna produkcija, vendar ni našla zadostnega tržišča. Proizvajalni krizi je sledila kriza konsuma. Zdelo se je, da se bo polje za omenjeno anketo še povečalo.

Štedilo se ni v nobenem oziru, le da se je hitro vodila. To mednarodno raziskovanje, prvo te vrste in tako ogromnega obsega, je vodil profesor Edgar Milhaud. Njegov urad je postal prava tovarna statističnih podatkov, raznih števk in dija-

gramov, na podlagi katerih je sestavil ogromno število zanimivih tabel. Samo mednarodni urad je v stanu imeti toliko razpoložljivih sredstev, s katerimi se je nagomladilo tako število poučnih dokumentov. 12 milijonov števk je tvorilo — premog petim kalkulacijskim strojem. Številke, označujoče tonele proizvajane, uporabljene ali obdelane žita, premoga, železa, bombaža, svile ali usnja, leto za letom v vseh pokrajinah; številke tonaže, sezidanih hiš, plač in delavnih ur: vse te najdemo tu uporabo. Na podlagi delitve dela, ki spominja na veliko industrijo, pridejo v različne oddelke, kjer služijo — potem ko so jih medsebojno primerjali in utvrdili — za sestavo primerjalnih tabel, kjer najde vsaka pokrajina svoje mesto. Prične roke sestavijo razne diagrame, ki nam kažejo polagoma propadanje ubožnega kontinenta — našega, medtem ko viša Amerika svojo proizvodnjo, izvoz in bogastvo.

Prva postaja tega pojava: slabo stanje, ki se razširi po Evropi po premirju. V tem letu 1919 prisostvujemo splošnemu padanju evropske proizvodnje. Fizična oslabelost narodov slabo hranjenih med vojno, nervoznost in želja po počitku in zabavi, val lenobe se vležejo na Evropo. Ljudje so leni, živali so lene in celo zemlja premalo hranjena — tudi ona postane lena. Vsi razpoložljivi podatki nam pričajo o tem pojavu. Delavci delajo slabo, njihova delavna zmožnost se manjša v rudokopih kakor v obratih. Konji zgubljajo svojo moč; kjer je bilo prej treba enega konja, smo vpregli kar tri. Tudi krave se pomehkužijo in dajo manj mleka...

Na evropskih tržiščih primanjkuje prvo povojno leto proizvodov. Vsi se pritožujejo in skušajo zvišati proizvodnjo. Gospodarstveniki, novinarji in državniški zahtevajo intenzivnejšega dela. Tedaj (l. 1920) se je pričela anketa mednarodnega urada za delo.

Ze je l. 1920 kazalo boljše, ko se je položaj hipoma preobrnil. Producerska, ki se je ustavila v padanju, ne najde več odtoka. Evropa noče potrositi, kar je tako počasi producirala. Obubožana in hirajoča vsled valutne krize zgubi svojo kupno moč. Nevtralne države, ki so najmanj trpele med vojno, in Amerika, ki je prisiljena zmanjšati svoj izvoz, ker ne more Evropa nakupovati, čutijo ta pojav precej močno. Ponudba — prej tako šibka — postane prevelika. Iz tega neravnovesja pridemo v še slabši položaj. In ta je reši-se-kdor-more nižanja (bese), katero pospešijo države z raznimi odredbami proti falimentom, spravi eno in drugo v krizo. Zopet spoznamo novo zlo: skrajšev produkcije, ki je deloma prostovoljna, deloma avtomatična.

Od vseh kontinentov trpi Evropa največ. O tem nas prepriča samo hipen pogled na diagrame, ki nam jasno kažejo ne samo oslabele splošno produkcijo, temveč tudi odvisnost Evrope napram ostalim zemeljskim delom in posebno še napram Ameriki. Sicer se na vse zadnje lahko odvadimo kupovati bombaževino; nosimo lahko tudi staro in zakrpano obleko. Toda ne moremo se odreči žitu in sladkorju.

Dijagrami, ki nam kažejo v koliko je Evropa odvisna glede prehrane od Amerike, so zelo značilni. N. pr. pesni sladkor: povprečna ameriška proizvodnja, ki je znašala v letih 1909—1913 približno 8% svetovne produkcije, se dvine v letu 1922 na 21%. Nemčija, ki je štela pred vojno 29.4%, pade na 26%. Francija, ki je pridelala do l. 1913 9.4% celokupnega pesnega sladkorja, ne pridelava v l. 1922 več kot 7.3%. To je čisto naravno. Severne in vzhodne zemlje si še niso opomogle od vojne časa in niso dosegle še svoje proizvodjalne sile.

Toda evropska produkcija se ne omejuje samo na sladkor. Če si ogledamo diagrame, ki predočujejo proizvodnjo petroleja, vidimo da je črta zavzeta od Evrope vedno na isti višini, medtem ko narašča del izven Evrope in posebno proizvodnja Mehike, ki preide od 6.5% v l. 1913 na 22.6% v l. 1920.

Kolikor se tiče železne rude, železa in jekla, svinca, cinka in žvepla, konstatiramo, da so pridobile Združene ameriške države veliko več kot so imele proizvodnje v l. 1913, čeprav se je produkcija v l. 1921 precej zmanjšala. — Z ozirom na svilo je zgubila Evropa na korist Azije. Vidimo, da je naš kontinent skoro povsod deficiten. — Najdemo pa slednjič vendar gljavje, in sicer pomorsko gradnjo, kjer prednjači Evropa pred Ameriko, kar se ima zahvaliti posebno nemškimi statistikam, ki so se med padanjem ostalih dvigale.

Pred očmi imamo grafične podatke trgovskega brodogoja, ki nam kažejo menjavo v množini svetovne tonaže in njeno razporedbo. Ogledimo si najprej zgubljeno tonažo, katere znaša vsled pomorskih bojov in drugih vojnih vzrokov v l. 1914—18 približno 13 milijonov ton. Ta množina prekorači število zgrajenih ladij v teku prejšnjih 5 let. In v resnici ni svet od leta 1909—1913 zgradil in spustil v morje več kot 12.5 milijona ton. Od početka povojne dobe prične povsem nepriznako silna nadprodukcija, ki se zdi skoro v nasprotju s prejšnjimi trditvami.

Naj nam bo dovoljeno tudi tu par števk! V letu 1913 je bila Nemčija pisana v statistikah s 14% tonažne produkcije, Francija 5.3%, Angleska s skoro %, in sicer s 58%, medtem ko ne doseže Amerika (Združ. države) več kot % in sicer 8.4%.

V letu 1917 pa zaznamuje evropska produkcija znaten deficit; angleska pade na 39.2%, nemška na 1.3%, francoska na 0.7%, medtem ko narašča ameriška neprenehoma in presega v l. 1921 več kot polovico svetovne tonaže in sicer 56.2%.

Toda v letu 1922 zaznamo hipen zastoj, ki se zdi sicer upravičen po taki ogromni

produkciji. Združene države ne presegaajo 4.9% celokupne gradnje. Francija se dvigne na 7.6% in zgradi 189.509 ton na mesto 176.095 v l. 1913. Angleska s 42.3% ne doseže svoje predvojne višine. Nemčija pospešuje neutrudljivo po l. 1919 svojo proizvodnjo. V l. 1922, v sredi splošne krize, ko se je število svetovne tonaže občutno znižalo, najde Nemčija možnost, da zviša svojo tonažo, jo dvigne skoro na ¼ svetovne (23.6%) in prekorači v absolutnem številu predvojno višino s 575.264 proti 465.226 tonami.

Italija je zastopana z naslednjimi odstotki: v letu 1913 — 1.5%, l. 1917 — 1.3%, l. 1919 — 1.2% in v l. 1922 — 4.1%.

Toda to ni še vse. Če pazljiveje zasledujemo krivuljo evropske produkcije, vidimo, da prekorači Nemčija v letu 1922 na več mestih svojo predvojno proizvodnjo. Kolikor se tiče železne rude n. pr., postane njen delež, ki je znašal v l. 1913 okoli 4.3% (Alzacija-Lorena ni tedaj všeta), v l. 1922 8.4%, medtem producira Francija — s svojimi 12.7% v l. 1913 — le 8.9%. Z ozirom na železo in jeklo preide Nemčija iz 17.1% v l. 1913 na 21.1% v l. 1921. Samo Združene države imajo večji porastek. Slednjič doseže Nemčija, ki je izdelala v l. 1913 amonjakovega sulfata v izmeri 43.5%, v l. 1921 precejšen odstotek 55.5.

Mislimo, da zadostujejo te sicer suhoparne a vendar zelo zgovorne številke, da dokažemo, kako je postala Evropa ameriška dolžnica. Problem valut ni drugo kot del tega globokega prepada ter neravnovesja, ki prispeva k začasnemu neozdravljivosti evropske produkcije. Kako naj se vrnemo zopet k normalnemu gospodarstvu, če n. pr. plačujejo švicarski gospodarji za uro dela toliko kot nemški za ves dan?

Rešitev valutnega problema vidimo v razvoju evropske produkcije. Tedaj se bo mogoče utrdilo in ustalilo ravnotežje. Narodi so se medsebojno vlekli v krizo, ki je posledica produkcijskih gibanj. Evropejci ne bomo ušli tej — solidarnosti, dokler se ne bodo strnili vsi narodi v skupnem naporu k skupnemu proizvajanju. Nar. gospodar.

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržiščem trgu.

ogrski krona	0.0275	0.0310
avstrijske krona	0.0880	0.0930
češkoslovaške krona	68.80	68.70
dinarji	27.40	27.65
leji	9.75	10.25
marke	23.05	23.15
francoski franki	116.25	116.75
švicarski franki	425.—	427.—
angleški funti papirnat	101.85	101.85

DAROVI

V počastitev spomina pok. Alojzija Rudež daruje g. A. Gorup Lit 100.— «Solskemu društvu».

V počastitev spomina pok. Avgusta Kompara daruje g. Pahor Marija L 5 in g. Schuberger Mici L 5 skupaj L 10.— «Sol. društvu».

Ga. Amalija Cink daruje za storjeno uslugo L 10.— «Sol. društvu».

Med darovi v «Edinosti» št. 176 z dne 24. 7. popravljamo v toliko da je od zneska 141 L nabranih mesto venca na grob pok. Ant. Turk dobilo «Solsko društvo» L 71 in 10 C. ostalih 70 Lir je bilo izročeno sportnemu društvu «Adrija» kakor je bil znesek namenjen.

Književnost in umetnost

Istrske narodne pesmi. Pred okroglo štiri-deset in štirimi leti je uprava tedanjega istrskega glasila «Naša Sloga» zbrala in izdala zbirko istrskih narodnih pesmi. Te so bile iz krajev Istre in z otokov, a med njimi je bilo v resnici pravih biseroev narodne duše. Nekatere teh pesmi so vznikle že v davnih časih iz naših istrskih tal, druge pa je prinesel naš narod s seboj, ko se je v raznih dobah polagoma naseljeval v te kraje. Skozi stoletja in stoletja je hranil naš narod te svoje pesmi in zato je bilo vse hvalevredno, da se je uprava «Naše Sloga» odločila, da zbere in izda te pesmi. Ta zbirka pa je izšla le v nekoliko stotinah izvodov in je davno razprodana, tako da jo le redkokje nahajajo po istrskih hišah. Razen tega se je našlo v narodu še mnogo drugih pesmi, ki niso bile še nikjer objavljene. To je oklonilo kroge pri «Istarski Riječi», da ponatisnejo skoro vso prejšnjo zbirko in da ji pridodajo še nekoliko na novo nabranih pesmi. Knjiga se tiska v Opatiji in bo obsegala kakih 240 strani večjega formata. V nji bo okoli 380 pesmi, že dosedaj natisnjenih, ali na novo zbranih. Knjiga bo te dni dotisnana in bo v najkrajšem času na razpolago vsem praviim prijateljem našega naroda in njegovega duševnega blaga. V eni prihodnjih števk objavimo tudi

cento knjigi. Za danes toliko, da opozorimo našo javnost na to lepo in dragoceno knjigo iz tradicionalne književnosti naše.

Ako kvarijo vaš obraz

**mozolčki
madeži
pege
trdnice
efelis
bule
tvori
eczemi**

in vsi v to vrsto spadajoči kožni izbruhi, ki skrivajo lepoto obraza in škodijo mehki koži in ki se porajajo posebno v vročih mesecih valed močnega solca, se zdravijo uspešno z artifičialno vodo «Pearlinax», ki je gotovo sredstvo, rabljivo z največjo lahkoto in ki je na prodaj v vseh lekarnah. Zahtevajte izrecno artifičialno vodo, ki jo izdeluje lekarna: «Alla Madonna della Salute» Trst, Sv. Jakob. Zaloge: Videm, lekarna Filipuzzi, Gorica, lekarna Pontoni Reka, lekarna Catti, Pula, lekarna dr. Rodinis, Via Carducci. (6)

**Zlato, srebro, krone,
platin, zobovje**
kupi

Zlatarna Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46 (25)

ZOBOTEHNIČNI AMBULATORIJ
M. BIZJAK

sprejema od 9—13 in od 15—19
ob nedeljah in praznikih od 10—12
Trst, Viale XX Settembre 39, I.

(prej Acquadotto)
Telefon 23-09. 481 Telefon 23-09.

Iz prve roke

nudimo

za jesensko gnojenje travnikove
vsako količino garantirane 16-20% n

THOMAS-ove ŽLINDRE

po L 34.— do 36.— za kvintal franko
postavno vsaka postaja Jul. Krajine
NE ZAMUDITE PRILIKE!

Kmet.-trg. dr. D. BOLONIC & Co.
Trst, Via Raffineria 4, Telefon 36-75.

Popolnoma varno naložen denar

== V JUGOSLAVIJI ==

**LJUBLJANSKA ::
::: POSOJILNICA**

r. z. z. o. z.

v novo preurejenih prostorih

Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6
sprejema vloge na hranilne knji-
žice in tekoče račune, jih obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi
in brez odbitka. - Večje hranilne vloge
z odpovednim rokom. - **Obrestuje
tudi višje** po dogovoru. 18/1

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).

Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

**Eskomptira trgovske efekte. Daje predujme
na blago, vrednostne papirje.**

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite
v Italiji ter eskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditiv za nakup blaga. Inkasira efekte in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge
valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

Dajte prednost

PIVU DORMISCH

ABADIE?
Evo! Naposled
se je vendar po-
vrnil izborni ci-
garetni papir.
Zahtevajte ga
povsod. (5)

**Trgovsko-obrtna zadruga
v Trstu**

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Via Pier Luigi da Palestrina 4, pritličje

Obrestuje navadne hranilne vloge po

5%

Večje vloge, vezane na odpoved po
dogovoru.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun

v DINARJIH
ter jih obrestuje pod najboljšimi pogoji.

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune

Posoja hranilne pušice na dom.

Daje posojila na poročstvo, zastavo

vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Uradne ure od 9-1 zj. od 1/2-1/6 pop.
Poštna hranilnični račun št. 11/1947. Tel. 16-04.

**PETE
PODPLATI**

PALMA

iz pristinega kaučuka.

„PALMA“ Trst, Via Coroneo 9.

Najstarejši slovenski denarni zavod.

**Tržaška posojilnica
in hranilnica**

registrovana zadruga z omejenim poročstvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebiana št. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na
knjižice, vloge na tekoči račun in vloge
za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, za-
stave in osebne kredite. — Obrestna
mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67.